

LUONTOSELVITYS NAANTALIN LIVONSAAREN VUORLAHDESSA KIINTEISTÖLLÄ 529-583-1-1



FM (biologi) Turkka Korvenpää

1.7.2023

Sisällys:

1. JOHDANTO.....	3
2. KASVILLISUUS JA LUONTOTYYPIT	4
3. MUITA HAVAINTOJA.....	9
4. YHTEENVETO	10
5. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET	10

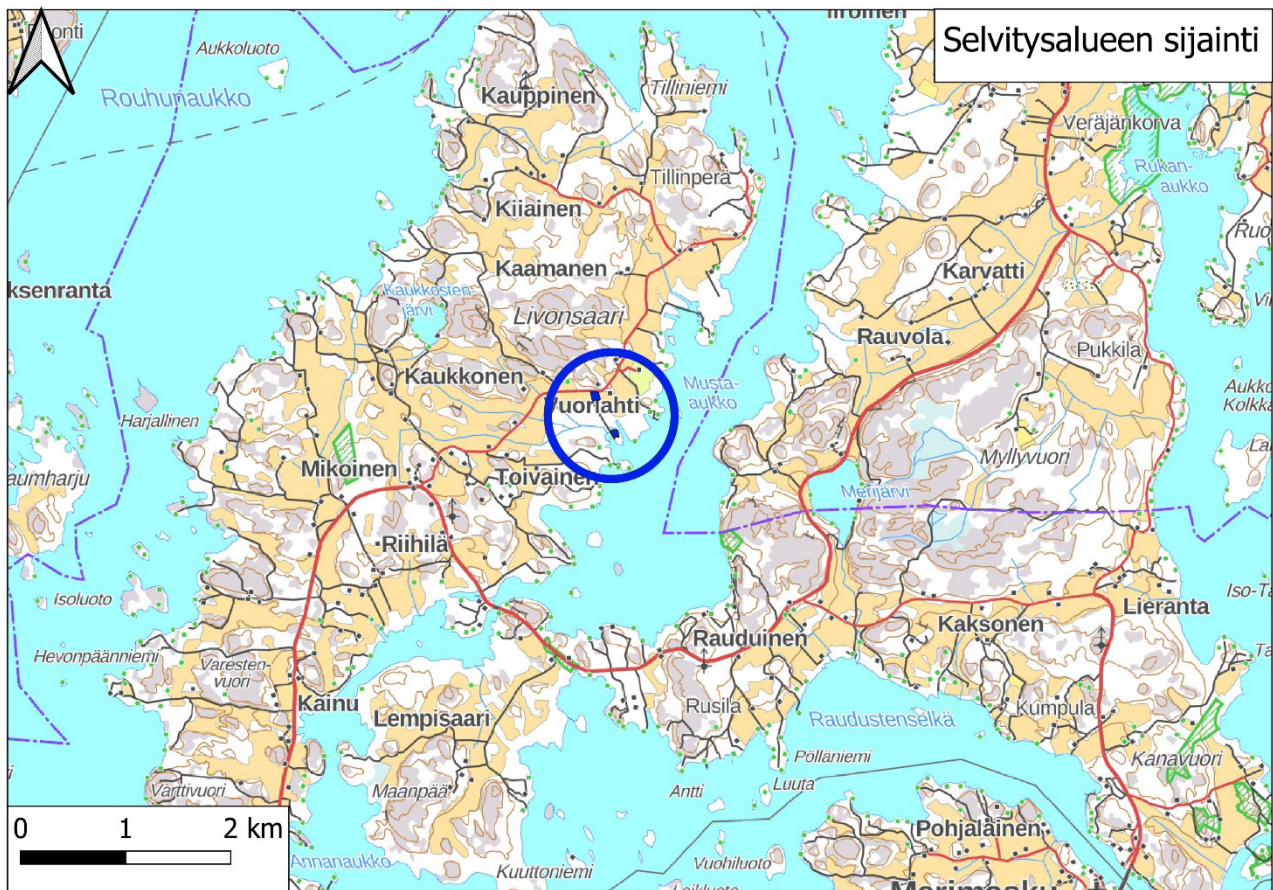
Kannen kuva: Kartoitettu metsäsaareke kuvattuna merenrantaan johtavalta tieltä.

Pohjakartta ja ilmakekuva: © Maanmittauslaitos 06/2023

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy
Hanhenkaari 10 as 16
21420 Lieto
Puh. 045-6793602
www.envibio.net

1. JOHDANTO

Robert Holmström hakee yleiskaavamuutosta Naantalin Livonsaarella. Muutoksella siirrettäisiin yksi AO rakennuspaikka Pohjanpääntien eteläpuolella sijaitsevaan metsäsaarekkeeseen. Samalla haetaan mahdollisesti LV-alueen muodostamista merenrannalle Punakallion saaren pohjoispuolelle. Robert Holmström tilasi Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy:ltä luontonselvityksen kyseisiltä kohteilta (kartta 1). Selvityksen laati FM (biologi) Turkka Korvenpää. Selvitystä varten hankittiin Suomen Lajitietokeskuksesta tiedot alueelta ja sen välittömästä lähiympäristöstä ennestään tiedossa olevista lajesiintymistä. Alueelle tehtiin maastokäynti 12.6.2023, jolloin keskityttiin ennen kaikkea luontotyypien ja kasvillisuuden havainnointiin. Samalla kerättiin kuitenkin myös muuta luontotietoa.



Kartta 1. Selvitysalueen sijainti (ympyröity sinisellä).

2. KASVILLISUUS JA LUONTOTYYPIT

Selvitysalue sijaitsee Naantalın Livonsaaren pohjoisosassa Vuorlahdessa Pohjanpääntiestä etelään. Alue koostuu kahdesta osasta. Pohjanpääntien varrella sijaitsee pieni metsäsaareke, johon rakennuspaikan siirtoa haetaan. Lisäksi selvitysalueeseen kuuluu merenrannalla Punakallion saaren pohjoispuolella olevaa ruovikkoa. Selvitysalue jaettiin neljään luontotyyppikuvioon, joiden kuvaukset esitellään alla. Kuviot on numeroitu karttoihin 2-4.



Kuva 1. Rehevöitynyttä heinäniittyä metsäsaarekkeen eteläpuolella.

KUVIO 1

Tuore rehevöitynyt heinäniitty (kuva 1), joka vaihettuu ruovikon reunaan kohti kosteammaksi. Kuviolla kasvaa runsaasti nurmipuntarpäätä (*Alopecurus pratensis*) ja niityn kosteammassa osissa lännenmaarianheinää (*Anthoxanthum nitens ssp. balticum*). Muuhun tavanomaiseen kasvistoon kuuluvat mm. hiirenvirna (*Vicia cracca*), ahomatara (*Galium boreale*), koiranputki (*Anthriscus sylvestris*) ja kasvusto päivänkakkaraa (*Leucanthemum vulgare*). Niityn itäkärjen lähellä sijaitsee pieni vähän kuivempi laikku, jolla on vähän huomionarvoista

perinnebiotooppikasvi mäkikauraa (*Avenula pubescens*) seuranaan mm. lampaannata (*Festuca ovina*) ja hieman keltamataraa (*G. verum*) muistuttava matara, joka vaikuttaa kuitenkin kelta- ja paimenmataran (*G. album*) risteymältä eli piennarmataralta (*G. x pomeranicum*). Metsäsaarekkeen reunassa kasvaa muutama pieni tuomi ja nuori pihlaja sekä hieman katajaa, jota on myös merenrantaan johtavan tien varrella. Niityllä kasvaa myös jokunen nuori mänty.

Niityn kasvillisuus on voimakkaasti rehevöitynyttä, eikä niityllä ole pienestä mäkikaurakasvustosta huolimatta nykyisellään perinnebiotooppiarvoa.



Kuva 2. Metsäsaarekkeen puustoa.

KUVIO 2

Pääosin mäntyä kasvava kuiva metsäsaareke, jonka kasvillisuus edustaa lähinnä kuivahkoa ja kuivaa kangasta (kuva 2). Kuvio vaihtuu paikoin ilman jyrkkää rajaa saarekkeen korkeimman osan kallioksi. Puustossa on selvää eri-ikäisyyttä. Vanhojen kilpikaarnaisten mäntyjen lomassa kasvaa nuorempaa mäntyä ja vähän nuorta koivua, jokunen nuori kuusi ja jonkin verran katajaa. Lisäksi kuviolla on useita, pääosin kantovesoista kasvaneita,

tammen taimia. Puustorakenne viittaa aiempaan laidunkäyttöön, joka kuitenkin näkyy kenttäkerroksessa enää heinäisyytenä. Kuviolla on yksi kelo sekä kaksi hiljattain kaatunutta nuorta mäntyä. Kenttäkerroksen runsaimpana lajina kasvaa metsälauha (*Avenella flexuosa*). Muuta kasvistoa ovat esim. mustikka (*Vaccinium myrtillus*), puolukka (*V. vitis-idaea*), kielo (*Convallaria majalis*), lampaannata ja aho-orvokki (*Viola canina*). Metsäsaarekkeen valoisalla ja kuivalla eteläreunalla kasvaa mäkitervakkoa (*Viscaria vulgaris*), aholeinikkiä (*Ranunculus polyanthemos*) ja ilmeisesti piennarmataraa. Kuvion koillisosasta löytyi yksi nupulla ollut valkolehdkki (*Platanthera bifolia*). Eräällä vanhalla kilpikaarnaisella männyllä havaittiin männynkäöpä (*Phellinus pini*). Tämä vanhoilla puilla kasvava sieni on melko tavallinen lounaissaariston kilpikaarnaisilla männyillä. Pohjanpääntien reunaan on hiljattain kaivettu sähkökaapeli.

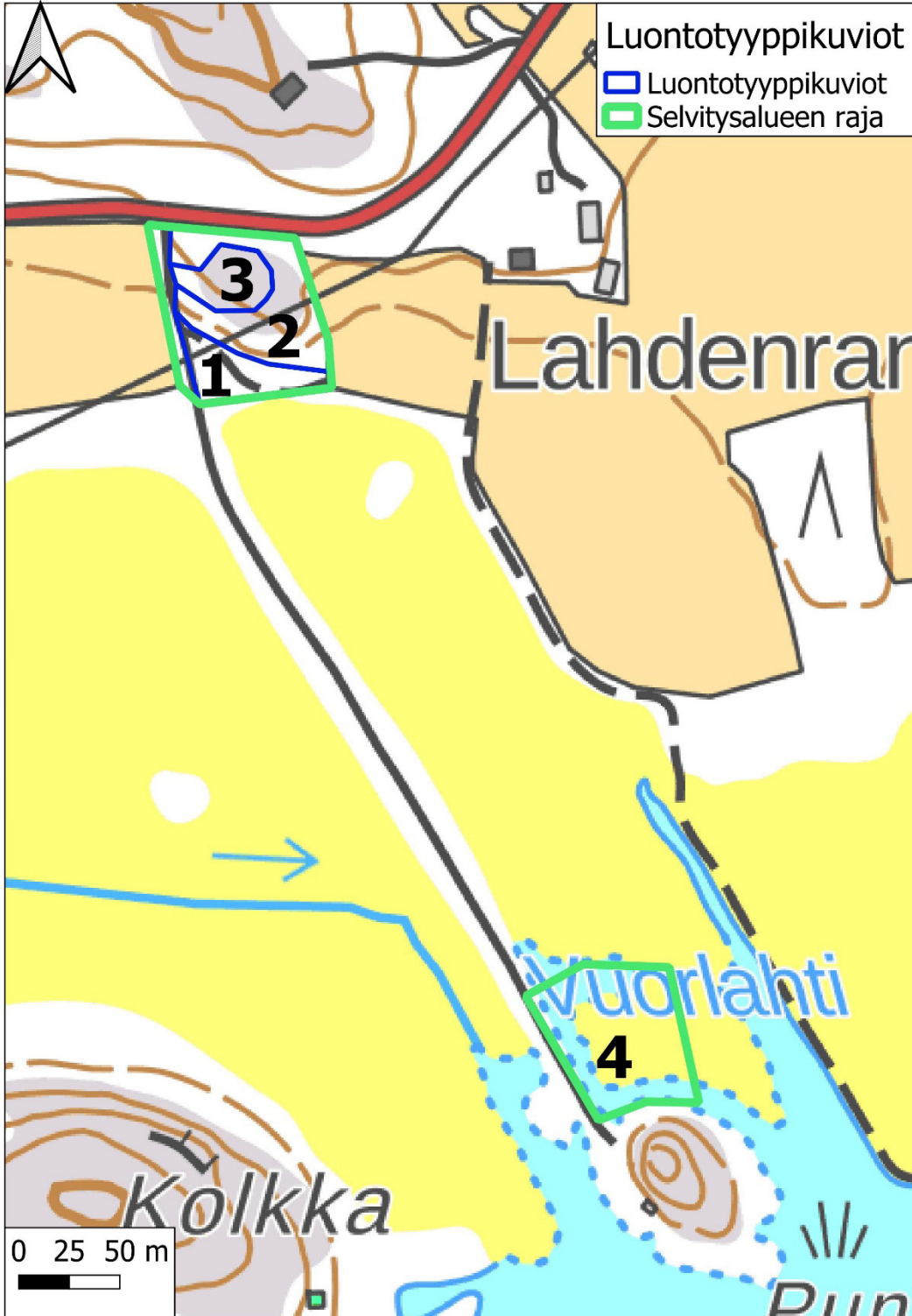
KUVIO 3

Karu, poronjäkäläinen kallio, jolla kasvaa melko paljon suhteellisen nuorta mäntyä sekä vähän katajaa (kuva 3). Lahopuuta ei ole. Niukkalajiseen putkilokasvistoon kuuluvat mm. kalliokielo (*Polygonatum odoratum*), kallioimarre (*Polypodium vulgare*), metsälauha ja kallion reunalla kasvava keltamo (*Chelidonium majus*). Yhdeltä vanhalta männyltä löytyi männynkäöpä.

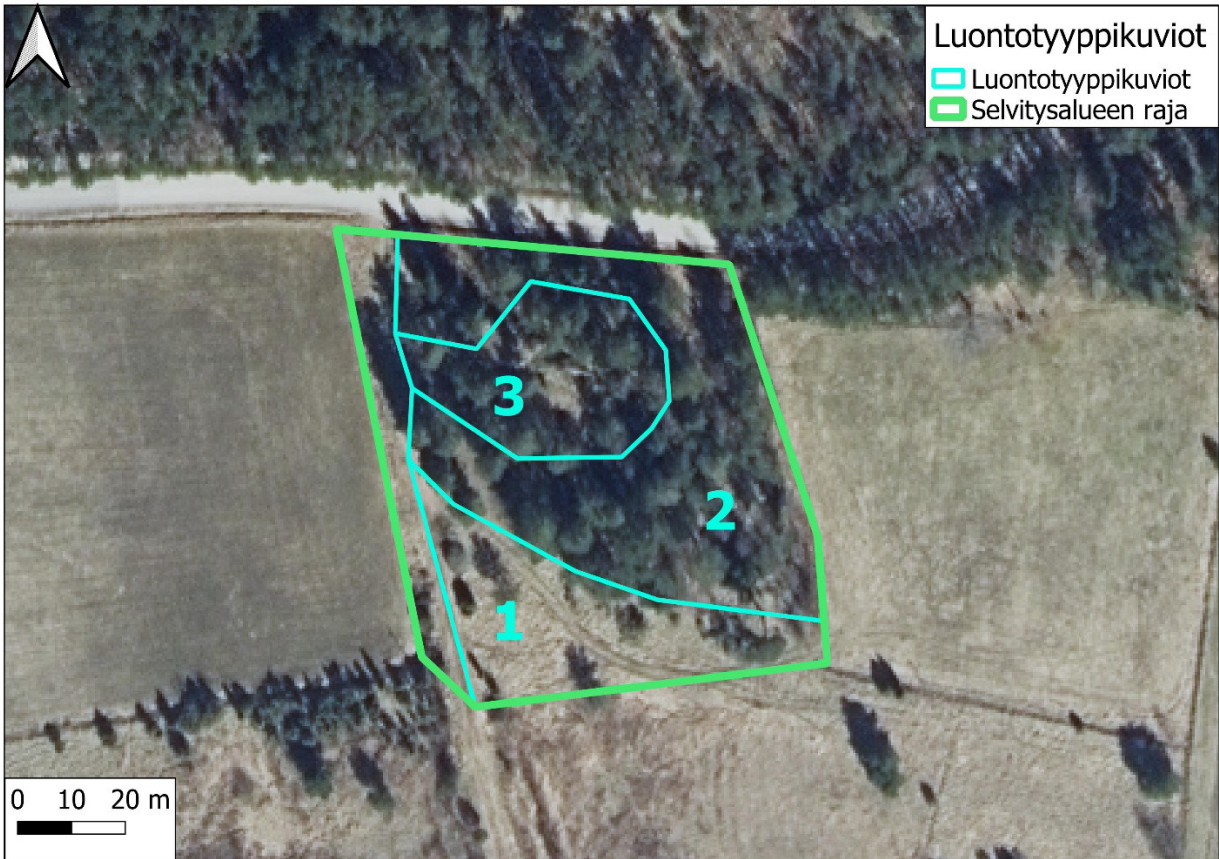


Kuva 3. Metsäsaarekkeessa oleva kallio.

Kallion puusto on melko tiheää ja pääosin nuorehkoa, minkä vuoksi kyseessä ei ole metsälain erityisen tärkeä elinympäristö. Kuvio edustaa kalliometsien luontotyyppiä (silmälläpidettävä), mutta on edustavuudeltaan vaatimaton.



Kartta 2. Luontotyyppikuvioita maastokartalla.



Kartat 3-4. Luontotyyppikuviot ortoilmakuvalla.

KUVIO 4

Tiheä ja korkea merenrantaruovikko (kuva 4). Punakallion pohjoisreunaa seuraava avovesiväylä on osittain ruovikon peitossa.



Kuva 4. Merenrantaruovikkoa Punakallion pohjoispuolella.

3. MUITA HAVAINTOJA

Selvitysalueelta ei ollut ennestään tiedossa uhanalaisten tai silmälläpidettävien lajien esiintymiä (Suomen Lajitietokeskus 2023). Tässäkään työssä niitä ei löydetty. Punakallion pohjoispuolisessa ruovikossa saattaa olla viitasammakolle sopivia kutupaikkoja, mutta todennäköisyys lajin esiintymiselle on pieni. Paremmiin viitasammakolle sopivien kutupaikkojen on merenrantaan vievän pengertien länsipuolella esimerkiksi ruovikon keskellä mereen laskevan Ruonanojan varsilla. Viitasammakko suosii merenrantaruovikoissa niiden sisäosissa olevia avovesilampareita sekä ruovikon keskellä olevia valtaojia. Luontodirektiivin IV-liitteeseen sisältyvän viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Punakallion ja Vuorlahden peltojen välisessä ruovikossa pesii ainakin rytikertusia (*Acrocephalus scirpaceus*), silmälläpidettäviä ruokokertusia (*A. schoenobaenus*) ja uhanalaisia (vaarantunut) pajusirkkuja (*Emberiza schoeniclus*). Metsäsaarekkeessa havaittiin laulava peippo (*Fringilla coelebs*) sekä ruokaileva palokärki (*Dryocopus martius*, lintudirektiivin I-liitteen laji). Metsäsaarekkeesta etelään ruovikon keskellä olevassa pienessä puustosaarekkeessa lauloivat silmälläpidettävät pensaskerttu (*Sylvia communis*) ja punavarpunen (*Carpodacus erythrinus*).

4. YHTEENVETO

Selvitysalueelta ei löytynyt maankäyttöön vaikuttavia luontoarvoja. Punakallion pohjoispuolisessa ruovikossa saattaa olla viitasammakolle sopivia kutupaikkoja, mutta todennäköisyys lajin esiintymiselle on pieni. Paremmin viitasammakolle sopivia kutupaikkoja on merenrantaan vievän pengertien länsipuolella esimerkiksi ruovikon keskellä mereen laskevan Ruonanojan varsilla.

5. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET

- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.
- Lindholm, T. & Tuominen, S. 1993. Metsien puuston luonnontilaisuuden arviointi. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja A 3. 40 s.
- Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998. Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Metsälehti Kustannus & Tapio. 192 s.

- Mäkelä, K. & Salo, P. 2021. Luontonselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47/2021. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 350 s.
- Pääkkönen, P. & Alanen, A. 2000. Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje. Suomen ympäristökeskuksen monisteita 188. Suomen ympäristökeskus. 128 s.
- Saarikivi, J. 2017. Viitasammakko (*Rana arvalis* Nilsson, 1842). - Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 90-96. Suomen ympäristö 1/2017.
- Suomen Lajitietokeskus 2023. Laji.fi, tiedot tarkistettu 10.6.2023.
- Syrjänen, K., Hakalisto, S., Mikkola, J., Musta, I., Nissinen, M., Savolainen, R., Seppälä, J., Seppälä, M., Siitonen, J. & Valkeapää, A. 2016. Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016-2025. Ympäristöministeriön raportteja 17/2016. 75 s.
- Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus (2021). Suomen lajien alueellinen uhanalaisuusarviointi 2020. <https://www.ymparisto.fi/punainenlista>